

RAPPORT från EXKURSIONEN till MORA ÄNG och PUTBERGEN med SÖRMLANDESENTOMOLOGERNA den 8 juni 1992

av Peter Wärmling

Vi var en handfull (sju) medlemmar i föreningen som hade mött upp vid MORA ÄNG på annandag pingst. Solen strålade från en nästan molnfri himmel över den gudomligt vackra ängen. Nedanför det sluttande ängset låg Morasjön spegelblank och mot öster reste sig höga berg inramade av tät barrskog. Daldockorna blommade i mängd nere i de fuktigare partierna av dalgången och borta vid ån lekte blåskimrande jungfrusländor tafatt. På fuktängen bredvid stod några svartvita kor och betande fridfullt bland smörblommor och midsommarblomster. På de torrare partierna av ängset ståtade några granna hasselbuskar och i vegetationen därunder kröp flera Smalbockar (*Phytoecia cylindrica*). På de grova björkarnas vita stammar passade ett tiotal nykläckta knallröda *Lygistorperus sanguineus* ("kusiner" till Kardinalbaggen) på att sola sig.

Så många insekter syntes nu inte till, trots att temperaturen i luften höll sig kring 26 plusgrader och trots att värmebölja nu rått i Mellansverige i drygt tre veckor. Men man kunde ju glädjas åt alla fina örter som var i blom - grönvit nattviol, ormrot, kattfot, midsommarblomster, jungfrulin, fibblor och andra färggivare.

I hundkåxens blomställningar satt en och annan blomlock och ett par Gräsgröna guldbaggar. Många insektslarver påträffades tex av både ögonfläckad nyckelpiga och "den bruna 14-prickiga nyckelpigan". Uppenbarligen var högsommararterna på gång!

Efter kaffepaus i gröngräset vandrade vi österut, bort mot PUTBERGEN. Björnbärssnabbvingar och Citronfjärilar signalerade att det nyss varit vår, där de fladdrade kring blåbärsriset vid skogsvägen. Men någon vår har det knappast varit detta år, sommaren kom redan i mitten av maj.

Putbergen är något av det mest urskogslika vi har i Sörmland. Visserligen är området endast 11 ha stort, dvs ungefär hälften av Jaktstuguskogens areal, men till skillnad från Jaktstuguskogen så är skogens ålder här 250-300 år (Jaktstuguskogens c:a 150 år). Putbergen har dessutom inga spår av avverkan och är mycket ringa kulturpåverkad! Att skogen har mycket lång kontinuitet är uppenbart för envar: massor av döda mycket grova tallar och granar ligger huller om buller på marken (som är av torr ris-typ). Åtskilliga grova döda tallar är vidare stående och erbjuder fascinerande siluetter mot himlen (som på Gotska Sandön).

Denna privata skog saknar skydd !(i alla fall gällde detta vid Naturvårdsverkets Urskogsinventering 1982). Man får bara hoppas att den privata markägaren låter skogen stå kvar.

På mossen i norra delen av skogen kryssade en Svavelgul höfjäril bland de blommande skvattribuskarerna och över stigen flög göken. En huggorm rasslade iväg över skogsvägen och försvann in bland de blommande linnéorna. Jukka, som arrangerat exkursionsdagen, kunde berätta att det i skogen finns Rödstjärt och Mård och det senare

kunde bekräftas då Peter fann en mårdspillning i form av en revirmarkering högt uppe på en torr tall-låga.

FORTS.:ÅKERVINDESVÄRMARE I SÖDERTÄLJE

Under det senaste dygnet hade det varit mycket varmt i Sydeuropa med temperaturer på omkring + 30 C i Medelhavsområdet och åska i Centraleuropa. Vindarna i Sverige var sydvästliga och dagstemperaturen låg på ca +18 C. Fynddagen var mulen med hög luftfuktighet och stundom duggregn. Fjärilen var en hona med en vingbredd på 123 mm, vardera framvingen ca 54 mm lång, ett stort exemplar således !(I preparerat tillstånd: vingbredd 112 mm). Sugsnabeln var hela 93 mm lång. Märkligt nog var fjärilen helt felfri- märkligt med tanke på att den kan ha flugit hit från Nordafrika eller Medelhavet. Förekomst i övrigt: södra Eurasien. Värdeväxt: åkervinda (*Convolvulus*), mållor mm. Fjärilen suger nektar ur tex Tobaksblommor i skymningen. Fjärilen insamlades och preparerades av Peter Wärmling.

RAPPORT FRÅN EXKURSION ..

till MORA ÄNG och PUTBERGEN med
SÖRMLANDSENTOMOLOGERNA den 8 juni 1992. Fortsättning från sid 3.

På ett timmerupplag syntes baggarna *Rhagium inquisitor*, *Xylotrechus rusticus*, *Agrilus viridis* och *Melasoma aeneum* och i skogen bakom hördes Skogssnäppans varningsrop. Ingemar kunde glädjas åt massor av blomflugor och andra tvåvingar i en rosenbuske och Lasse observerade några smalbin. På de knastertorra hållmarkernas silverglänsande tall-lågor syntes några bi-härmande blomflugor av Släktet *Microdon*

Vi förflyttade oss sedan till fots och med bil västerut till LINDSVEDSMON. I gassande solsken uppe på den ca 80 meter höga Ancylovallen vilade en nykläckt Ekspinnarhona på en tallstubbe och några Myrlejonsländor flög omkring sina myrlejongropar. I de nästan heltäckande mattorna av Mjölön, som ju bedriver "kemisk krigföring" mot andra växter, fanns tyvärr inga fria sandytter och större delen av Linsvedsmon är numera ungtallbevuxen. En tom kokong av Liten Påfågelspinnare påträffades bland mjölönen och på en solexponerad ungtall på krönet av mon, dvs uppe på den gamla strandvallen, svärmade ett tiotal exemplar av ganska ovanliga oliksfotingen *Pseudocistela ceramoides*.

Tack Jukka för en mycket välorganiserad och intressant exkursion!

?,W

NYA LANDSKAPSFYND FÖR SÖDERMANLAND

Lars-Ove Wikars, Björn-Axel Beijer och Stanislav Snäll har under sommaren 1990 påträffat följande nya skalbaggar i Botkyrka Kommun på Södertörn i Stockholms Län:

Aorathidium niarinum Sturm, en Slemsvampbagge som påträffades vid Bornsjön i en fälla på en tallåga och vid Stora skogssjön i en fälla på en asplåga. Arten utvecklas i Slemsvampar (*Myxomycetae*) på ved. Arten är sällsynt i hela landet.

Aaaricochara latissima Stephens, en mycket sällsynt kortvinge som tidigare endast påträffats i Up, Dr, Gä. och Hs. Den är knuten till vedlevande svampar på lövträd som björkticka (*Piptopurus betulinus*) och zonticka (*Trametes zonatella*) av vilka den förra uteslutande växer på björk medan den senare även kan utvecklas på asp. Fyndet av kortvingen gjordes på en asplåga vid Stora skogssjön.

«